

PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 21/23

Luksemburgā, 2023. gada 2. februārī

Tiesas spriedums apvienotajās lietās C-649/20 P | Spānija/Komisija, C-658/20 P | *Lico Leasing un Pequeños y Medianos Astilleros Sociedad de Reconversión*/Komisija un C-662/20 P | *Caixabank u.c./Komisija*

Valsts atbalsts: Tiesa daļēji atceļ Komisijas lēmumu par “Spānijas finanšu līzings sistēmu”

Visas attiecīgā atbalsta summas atgūšana ir bijusi noteikta, pamatojoties uz kļūdainu atbalsta saņēmēju identifikāciju

2006. gadā Eiropas Komisijā bija iesniegtas vairākas sūdzības par “Spānijas nodokļu līzings sistēmas” (turpmāk tekstā – “SNLS”) piemērošanu atsevišķiem finanšu līzings līgumiem, ciktāl šī sistēma ļāva kuģniecības sabiedrībām saņemt 20–30 % cenas samazinājumu tādu kuģu iegādei, ko būvējušas Spānijas kuģubūvētavas, tādējādi kaitējot citu dalībvalstu kuģubūvētavu tirdzniecībai. Komisija uzskata, ka SNLS mērķis bija piešķirt nodokļu priekšrocības ekonomisko interešu grupām (turpmāk tekstā – “EIG”) un ieguldītājiem, kuri tajās piedalās un kuri pēc tam daļu no šīm priekšrocībām nodeva kuģniecības sabiedrībām, kas bija iegādājušās jaunu kuģi.

2013. gada jūlijā pieņemtajā apstrīdētajā lēmumā ¹ Komisija uzskatīja, ka trīs no pieciem nodokļu pasākumiem, kas veido SNLS, ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē un tas izpaužas kā selektīva nodokļu priekšrocība, kas daļēji nav saderīga ar iekšējo tirgu. Tā kā attiecīgais atbalsts tika īstenots kopš 2002. gada 1. janvāra, pārkāpjot paziņošanas pienākumu ², Komisija lika valsts iestādēm to atgūt no ieguldītājiem, proti, EIG biedriem.

2013. gada septembrī Spānijas Karaliste, *Lico Leasing SA* un *Pequeños y Medianos Astilleros Sociedad de Reconversión (PYMAR) SA* iesniedza prasības atcelt apstrīdēto lēmumu. Spriedumā Spānija u.c./Komisija ³ Vispārējā tiesa nosprieda, ka EIG ieguldītāju saņemtā priekšrocība nav selektīva un ka šī lēmuma pamatojums attiecībā uz konkurences izkropļošanas un tirdzniecības ietekmēšanas kritērijiem ir nepietiekams. Tādējādi tā apstrīdēto lēmumu atcēla.

Saņēmusi Komisijas apelācijas sūdzību par minēto spriedumu, Tiesa ar spriedumu Komisija/Spānija u.c. (C-128/16 P) ⁴ to atcēla, it īpaši nospriežot, ka selektivitātes nosacījuma piemērošana, ar kuru Komisija bija pamatojusi savu analīzi, ir kļūdaina. Tomēr tā uzskatīja, ka, ciktāl Vispārējā tiesa nav lēmusi par visiem tajā izvirzītajiem pamatiem, tiesvedības stadija neļauj pieņemt galīgo nolēmumu, tāpēc nosūtīja lietas atpakaļ Vispārējai tiesai.

Ar spriedumu par atpakaļ nosūtīto lietu Spānija u.c./Komisija (turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”) Vispārējā tiesa noraidīja prasības, ko bija cēlusi Spānijas Karaliste, *Lico Leasing* un *PYMAR*, kuru prasījumus atbalstīja

¹ Komisijas Lēmums 2014/200/ES (2013. gada 17. jūlijs) par valsts atbalstu SA.21233 C/11 (ex NN/11, ex CP 137/06), ko īstenojusi Spānija – Noteiktiem finanšu līzings līgumiem piemērojams nodokļu režīms, pazīstams arī kā “Spānijas nodokļu līzings sistēma” (OV 2014, L 114, 1. lpp.).

² LESD 108. panta 3. punktā paredzētais pienākums.

³ Spriedums, 2015. gada 17. decembris, Spānija u.c./Komisija, [T-515/13 un T-719/13](#) (skat. arī [150/15](#)).

⁴ Spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, Komisija/Spānija u.c., [C-128/16 P](#) (skat. arī [115/18](#)).

34 struktūras, kam bija ļauts šajā pašā saistībā iestāties lietā C-128/16 P (turpmāk tekstā – “personas, kas iestājušās lietā pirmajā apelācijas tiesvedībā”).

Šajā spriedumā Vispārējā tiesa noraidīja pamatu, kura mērķis bija apstrīdēt SNLS selektivitāti, būtībā nospriežot: ar to, ka nodokļu administrācijai ir plaša rīcības brīvība piešķirt atļauju veikt priekšlaicīgu norakstīšanu, pietika, lai atzītu, ka SNLS kopumā ir selektīva. Tā noraidīja arī pamatus, kas attiecas uz pamatojuma nenorādīšanu apstrīdētajā lēmumā, vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu, tiesiskās palāvēības aizsardzības un tiesiskās drošības principu, kā arī atbalsta atgūšanai piemērojamo principu pārkāpumu. Pēdējā minētajā jautājumā tā it īpaši uzskatīja, ka Komisija nav pieļāvusi tiesību kļūdu, liekot visu attiecīgo atbalstu atgūt tikai no EIG ieguldītājiem, lai gan daļa no iegūtās nodokļu priekšrocības tika nodota trešām personām, proti, kuģniecības sabiedrībām.

Spānijas Karaliste, *Lico Leasing* un *PYMAR*, kā arī personas, kas iestājušās lietā pirmajā apelācijas tiesvedībā, iesniedza trīs atsevišķas apelācijas sūdzības par pārsūdzēto spriedumu, ar kurām tās centās panākt tā atcelšanu un pēc tam apstrīdētā lēmuma atcelšanu.

Ar savu spriedumu **Tiesa apmierina Spānijas Karalistes pamatu, kas attiecas uz pamatojuma nenorādīšanu pārsūdzētajā spriedumā saistībā ar attiecīgā atbalsta atgūšanu, un pārējā daļā apelācijas sūdzības noraida.** Tā kā šādā veidā tā ir daļēji atcēlusi šo spriedumu un **uzskatīdama, ka pati var taisīt galīgo nolēmumu par daļu no prasībām, kas vēl ir jāizskata, Tiesa pārbaudes beigās atzīst, ka apstrīdētais lēmums ir jāatceļ, ciktāl ar to ir noteikts visu attiecīgā atbalsta summu atgūt no tā saņēmējiem, pamatojoties uz kļūdainu šo saņēmēju identifikāciju.**

Tiesas vērtējums

Pirmkārt, Tiesa pārbauda nepieņemamības pamatu, ko Komisija ir izvirzījusi pret apelācijas sūdzību, kuru ir iesniegušas personas, kas iestājušās lietā pirmajā apelācijas tiesvedībā, un kurš attiecas uz tiesību kļūdu, kas esot pieļauta, tām atzīstot personu, kas iestājušās lietā, statusu tiesvedībā, kurā tika izskatīta atpakaļ nodotā lieta. Šajā ziņā Tiesa uzskata, ka Tiesas statūtu 40. pants, Vispārējās tiesas Reglamentā personām, kas iestājušās lietā, garantēto procesuālo tiesību ievērošana un pareizas tiesvedības princips prasa, lai, ņemot vērā saskaņotu tiesvedības Tiesā un Vispārējā tiesā norisi, personai, kas iestājusies lietā apelācijas tiesvedībā, pilntiesīgi piemistu personas, kas iestājusies lietā, statuss Vispārējā tiesā, ja lieta tiek nodota šai tiesai pēc tam, kad Tiesa ir atcēlusi Vispārējās tiesas nolēmumu. Tādējādi pretēji tam, ko apgalvo Komisija, Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, šādos apstākļos atzīdama šādu statusu ieinteresētajām personām. Līdz ar to ieinteresētās personas pašas par sevi ir tiesīgas iesniegt apelācijas sūdzību par pārsūdzēto spriedumu, ja tās turklāt šis spriedums ir skāris tieši ⁵, jo, noraidot prasības, tiesa šīs personas pakļauj riskam, ka tām būs jāatmaksā atbalsts, ko tās ir saņēmušas. Tādējādi šo personu iesniegtā apelācijas sūdzība ir pieņemama.

Otrkārt, Tiesa pārbauda apelācijas pamatus, kas attiecas, no vienas puses, uz SNLS selektivitātes analīzi un, no otras puses, uz atgūšanas pienākumu.

Runājot, pirmām kārtām, par **selektivitātes nosacījuma vērtējumu**, Tiesa vispirms uzsver, ka labvēlīgāku nodokļu pasākumu, kura piešķiršana ir atkarīga no nodokļu administrācijas rīcības brīvības, nevar uzskatīt par tādu, kam ir vispārējs raksturs. No tā izriet, ka šāda pasākuma selektivitāte nevar tikt novērtēta, pamatojoties uz metodi, kas īpaši ir paredzēta tam, lai atklātu vispārīgu labvēlīgāku nodokļu pasākumu slēpto selektivitāti ⁶. Šajā gadījumā **Vispārējai tiesai bija jālemj par tāda pasākuma analīzi, kura piešķiršana bija atkarīga no kompetento iestāžu rīcības brīvības, līdz ar to Vispārējai tiesai nevarēja pārnest, ka tā nav to analizējusi saskaņā ar metodi, kas ir spēkā attiecībā uz vispārīgiem nodokļu pasākumiem.**

⁵ Šis nosacījums paredzēts Tiesas statūtu 56. panta otrās daļas otrajā teikumā.

⁶ Saskaņā ar šo metodi, kas tiek saukta par “triju posmu” metodi, tāda vispārēja pasākuma selektivitātes vērtējumam, ar ko tiek ieviests labvēlīgāks nodokļu režīms, vispirms ir jāidentificē kopīgā nodokļu sistēma, pēc tam jāpārbauda, vai ar attiecīgo režīmu ir izdarīta atkāpe no kopīgās sistēmas kā atsaucē sistēmas, ciktāl ar to tiek ieviestas nodokļu atšķirības starp uzņēmējiem, kuri ir faktiski un juridiski salīdzināmā situācijā, un šajā gadījumā visbeidzot jānoskaidro, vai šāda diferenciacija var būt pamatota ar nodokļu sistēmas raksturu vai uzbūvi.

Aplūkojot vērtējuma kritērijus, kuri ir atbilstīgi, ja pastāv labvēlīgāks nodokļu pasākums, kas piešķirts, izmantojot rīcības brīvību, Tiesa ir vienprātis ar Vispārējo tiesu, atgādinādama, ka **atļauju sistēmas esamība pati par sevi nenozīmē, ka attiecīgais pasākums ir selektīvs**. Šādas kvalifikācijas veikšanai ir jāpierāda, ka kompetentajām iestādēm ir plaša rīcības brīvība noteikt attiecīgā pasākuma adresātus, kā arī tā piešķiršanas nosacījumus, līdz ar to šīs rīcības brīvības īstenošana ir jāuzskata par tādu, kas **dod priekšroku uzņēmumiem vai preču ražošanai, par ko tiek saņemts atbalsts, salīdzinājumā ar pārējiem**, kas nesaņem atbalstu, **bet kas, ņemot vērā izvirzīto mērķi, tomēr ir līdzīgā situācijā**.

Šajā gadījumā Tiesa ir nospriedusi, ka Vispārējai tiesai tādējādi bija pamats, veicot suverēnu vērtējumu atbilstoši valsts tiesībām, par kuru turklāt netiek apgalvots, ka tas būtu sagrozīts, konstatēt, ka šajās tiesībās nodokļu administrācijai bija piešķirta plaša rīcības brīvība atļaut priekšlaicīgu norakstīšanu, ņemot vērā it īpaši kritēriju neprecizitāti un to, ka nav tiem vajadzīgā interpretācijas satvara. Šajā ziņā Vispārējā tiesa nebija noskaidrojusi, vai šis *de jure* rīcības brīvības īstenošana faktiski izraisīja nepamatoti labvēlīgāku attieksmi pret konkrētiem uzņēmumiem salīdzinājumā ar citiem, kas ir salīdzināmā situācijā.

Tādējādi, **nepieļaudama tiesību kļūdu, Vispārējā tiesa, lai secinātu tāda pasākuma selektivitāti, ko veido priekšlaicīga norakstīšana, uzskatīja, ka diskrecionāro aspektu esamība varēja dot priekšrocības pasākuma adresātiem salīdzinājumā ar citiem nodokļa maksātājiem, kas ir salīdzināmā situācijā**. Turklāt **Vispārējā tiesa pamatoti varēja secināt, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, no priekšlaicīgas norakstīšanas selektīvā rakstura secinādama, ka SNLS ir selektīva kopumā**, jo ir skaidrs, ka pārējie apstrīdētie pasākumi, kas veido SNLS, ir atkarīgi no iepriekšējās atļaujas saņemšanas attiecībā uz priekšlaicīgu norakstīšanu. **Tāpēc visus pamatus, kas attiecas uz SNLS selektivitāti, Tiesa noraida kā nepamatotus**.

Otrām kārtām, **runājot par prettiesiska atbalsta atgūšanu**, Tiesa ir nospriedusi, ka tiesiskās paļāvības aizsardzības un tiesiskās drošības principu piemērošanā pārsūdzētajā spriedumā nav pieļauta nekāda tiesību kļūda, izņemot vienu kļūdu, kas tomēr nav ietekmējusi Vispārējās tiesas vērtējumu, tāpēc **arī šajā ziņā izvirzītie iebildumi ir jānoraida**.

Visbeidzot, trešām kārtām, **Tiesa lemj par pamatu, kas attiecas uz pamatojuma nenorādīšanu pārsūdzētajā spriedumā**. Šajā ziņā Tiesa ir nospriedusi – **lai gan pārsūdzētais spriedums šķiet juridiski pietiekami pamatots saistībā ar SNLS selektīvo raksturu, tā tas turpretim nav saistībā ar attiecīgā atbalsta atgūšanu**.

Tiesa norāda – lai atbildētu uz pamatu, kura mērķis ir apstrīdēt apstrīdētajā lēmumā ietverto atgūšanas kārtību, ciktāl tajā visu attiecīgo atbalstu ir uzdots atgūt no ieguldītājiem, kaut gan ļoti liela daļa no šādi piešķirtās priekšrocības sistemātiski esot nodota kuģniecības sabiedrībām, **Vispārējā tiesa tikai esot noteikusi, ka apstrīdētajā lēmumā vienīgi ieguldītāji ir identificēti kā atbalsta saņēmēji, un tikai konstatējusi, ka šis secinājums nav strīda priekšmets**. Tiesa uzskata – lai gan attiecīgie lietas dalībnieki neesot apstrīdējuši saņēmēju identificēšanu, tie tomēr ar savu pamatu netieši, bet noteikti esot norādījuši, ka tie nebija vienīgie attiecīgā atbalsta saņēmēji. **Tā kā tādējādi Vispārējā tiesa nav atbildējusi uz šo pamatu, tā par to nav lēmusi, un tas ir jāuzskata par pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu**.

Šādos apstākļos **Tiesa atceļ pārsūdzēto spriedumu, ciktāl ar to ir noraidītas prasības, kuru mērķis bija panākt apstrīdētā lēmuma atcelšanu daļā, kurā EIG un to ieguldītāji ir norādīti kā vienīgie attiecīgā atbalsta saņēmēji, kā arī tās tiesību normas atcelšanu, ar ko Spānijas Karalistei ir uzlikts pienākums visu attiecīgā atbalsta summu atgūt no EIG ieguldītājiem. Apelācijas sūdzības pārējā daļā ir noraidītas**.

Treškārt, uzskatīdama, ka tā atcelšanas prasību daļa, kas pēc daļējas pārsūdzētā sprieduma atcelšanas vēl ir jāizskata un kas šajā gadījumā attiecas uz **pienākuma attiecīgo atbalstu atgūt no tā saņēmējiem pamatotību**, ir izskatāmā stāvoklī, **Tiesa nolemj pati taisīt galīgo spriedumu šajā jautājumā**. Šajā ziņā Tiesa kā nepamatotus vispirms noraida pamatus un argumentus, kas attiecas uz tiesiskās paļāvības aizsardzības un tiesiskās drošības principu pārkāpumu, kā arī uz vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu, apstiprinot lielāko daļu atbilstošā pārsūdzētā sprieduma pamatojuma.

Tad, pārbaudot pamatu, par kuru Vispārējā tiesa nav lēmusi, izskatīdama jautājumu par attiecīgā atbalsta saņēmēju identifikāciju, **Tiesa atgādina, ka pienākuma atgūt atbalstu, ko Komisija uzskata par nesaderīgu ar iekšējo tirgu, mērķis ir atjaunot situāciju, kāda pastāvējusi pirms atbalsta piešķiršanas, atņemot tā saņēmējiem, proti, uzņēmumiem, kas to faktiski ir izmantojuši, konkurences priekšrocību, kuru šis atbalsts tiem ir radījis.**

Šajā gadījumā no pašas Komisijas konstatējumiem izriet, ka SNLS kopumā bija nodokļu sistēma, kuras mērķis bija radīt priekšrocību ne vien ieguldītājiem, kas apvienojušies EIG, bet arī kuģniecības sabiedrībām. Turklāt no Komisijas izklāstītajiem elementiem izriet, ka **šis priekšrocības sadalījums starp kuģniecības sabiedrību un EIG ieguldītājiem bija paredzēts juridiski saistošos līgumos, kas bija iesniegti nodokļu iestādēm un ko pēdējās minētās ņēma vērā, lai, īstenojot savu rīcības brīvību, atļautu priekšlaicīgu norakstīšanu.** Pamatojoties uz šiem elementiem, Tiesa ir nospriedusi, ka **Komisija, ņemot vērā atgūšanas mērķi, ir pieļāvusi tiesību kļūdu, EIG ieguldītājus norādot kā vienīgos attiecīgā atbalsta saņēmējus, galvenokārt tāpēc, ka priekšrocība, ko kuģniecības sabiedrības saņēma, kad tām tika nodota daļa no EIG piešķirtās nodokļu priekšrocības, bija starp privātām struktūrām veiktu tiesisko darījumu kombinēšanas rezultāts, kas tāpēc nebija attiecināms uz valsti, lai gan EIG tomēr bija pienākums saskaņā ar piemērojamām tiesību normām šīm kuģniecības sabiedrībām nodot daļu no iegūtās nodokļu priekšrocības.**

Tādējādi **Tiesa daļēji atceļ apstrīdēto lēmumu, proti, ciktāl EIG un to ieguldītāji tajā ir norādīti kā vienīgie attiecīgā atbalsta saņēmēji un ciktāl visu atbalsta summu tajā ir uzdots atgūt tikai no EIG ieguldītājiem.**

PIEZĪME. Tiesā var pārsūdzēt Vispārējās tiesas spriedumu vai rīkojumu vienīgi par tiesību jautājumiem. Pārsūdzībai principā nav apturošas iedarbības. Ja apelācijas sūdzība ir pieņemama un pamatota, Tiesa atceļ Vispārējās tiesas nolēmumu. Ja lieta ir gatava izspriešanai Tiesā, tad tā pati var pieņemt galīgu nolēmumu. Pretējā gadījumā tā nodod lietu atpakaļ Vispārējai tiesai, kurai nolēmums, ko Tiesa pieņēmusi apelācijas tiesvedībā, ir saistošs.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pilns sprieduma [teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Marta Ošleja ☎ (+352) 4303 6005.

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Palieciet ar mums!

